

A Városi Könyvtár jövőképe, stratégiai terve önértékelése, szándéknyilatkozata

Előszó

A Városi Könyvtár stratégiai tervének meghatározásakor figyelembe vettük az 1997. évi CXL. törvényt, a könyvtári terület 2003 és 2007 közötti időszakra megfogalmazott országos stratégiai tervét. A könyvtár helyét, feladatát, szerepét a város nyilvános könyvtári ellátásában. A könyvtár stratégiai terve határozza meg a könyvtár minőségpolitikáját és minőségirányítási rendszerét. A stratégia a jövőalkotás eszköze. Célja az intézmény hosszú távú célkitűzéseinek és szándékainak rögzítése, ezek megvalósításához szükséges anyagi és humán erőforrások számbavétele. A célok eléréséhez szükséges cselekvési program megfogalmazása.

Jövőkép

Az információs társadalom, a tudásalapú társadalom alapintézménye az információt gyűjtő, feltáró és szolgáltató intézmény: a könyvtár. A Városi Könyvtár a következő 5 évben lényeges szerepet fog betölteni az információkat szolgáltató intézmények között. Megőrzi hagyományos könyvtári funkcióit is. Több látogató keresi majd fel. Bővül a felhasználók köre (diákok, tanulók, nyugdíjasok, vállalkozók, pedagógusok, szabadidőt eltöltők, felnőtt tanulók, intézményekben dolgozók, közigazgatásban dolgozók, civil szervezetek). Szolgáltatásai iránt minden korosztály érdeklődik. Legtöbbször továbbra is a különböző dokumentumok kölcsönzéséért, illetve a helyben használatért keresik fel az intézményt. Ezen dokumentumok mellett azonban egyre növekszik az elektronikus dokumentumok, adatbázisok száma, nő a CD-ROM kínálat, az Internet használata is általánosan elterjedt lesz. Sok felhasználó már a saját otthonából is igénybe fogja venni némely szolgáltatásunkat. Jelentős szerepet vállal az emberek közérdekű információkkal való ellátásában, az igényekhez alkalmazkodó új szolgáltatások bevezetésében. A könyvtár teret fog biztosítani a modern technikának, a színvonalas, személyes, bensőséges előadásoknak, az elmélyült tanulásnak, rendezvényeknek. Nagymértékű változások következnek be a humán erőforrás területén is. A könyvtár működése szempontjából továbbra is a költségvetési források lesznek a legbiztonságosabbak, de minden más lehetőséget is meg kell ragadni, hogy minél nagyobb anyagi erőforrást tudjon megszerezni különböző forrásokból.

Küldetésnyilatkozat

Kapcsolódva a hazai könyvtári terület küldetésnyilatkozatában megfogalmazottakhoz, a Városi Könyvtár az alábbiakban fogalmazza meg és teszi közé küldetésnyilatkozatát. A hazai és nemzetközi információhoz és tudásanyaghoz történő szabad és korlátlan hozzáférés biztosításával a könyvtári rendszer egésze legyen alkalmas. A könyvtári ellátásban azoknak a prioritásoknak kell érvényesülniük, amelyek a könyvtár-használókat és a szolgáltatásokat helyezik előtérbe, amelyek az Európai Unió országai közül a jó könyvtárügyel rendelkezőket meghatározzák.

Feladatok

Fentiekből következik:

- A szolgáltatások színvonalának minőségi fejlesztése
- Támogatni kell az élethosszig tartó tanulást, a szolgáltatások bővítésével
- Javítani kell a környezeti feltételeket, hogy azok megfeleljenek a jelentkező új igényeknek - A könyvtári szolgáltatásokban is biztosítani kell a folyamatos minőséget.

Környezeti tényezők és hatások

A könyvtárak szerepe az elmúlt években igencsak megváltozott. Az EU országokban az élethosszig tartó tanulás, az "életre tanulás", az átképzés központi helyévé vált a könyvtár. Ez a funkcióbővítés mind a politikai hatalom, mind a társadalom egésze számára új lehetőségként jeleníti meg a könyvtárakat, amire a könyvtáraknak a szolgáltatások bővítésével kell válaszolniuk. A felsőoktatás szerepének növekedése következtében megnőtt a hallgatói létszám, ennek következtében statisztikailag is kimutatható, hogy ezen csoportból is megnövekedett a könyvtárhasználók száma. A megnövekedett létszámú használó egyre több könyvtári szolgáltatást igényel. Megváltozott a kommunikációs és információs technológia is, a könyvtárak a használók számára olyan információs és kommunikációs lehetőségeket nyújtanak, amelyek eredményeként lehetővé válik, hogy az éppen adott könyvtár szolgáltatásain kívül a használók egy virtuális könyvtárban barangolhassanak a világ legjelentősebb könyvtári állományai és információi között. A közművelődési könyvtárak is jelentős változáson mentek keresztül.

Az élethosszig tartó tanulást, a továbbképzést, átképzést dokumentumaival, az információkkal és a segítő - "információ menedzser" - a könyvtáros révén ennek aktív részese. Tanúi lehetünk annak, hogy egyre nő a ODR szerepe, melynek alapelve, feladata lehetővé tenni, hogy az igényelt dokumentumot a könyvtárhasználó minél előbb megkapja függetlenül mind az igénylő, mind a dokumentum hollététől. A költségvetési források egyre szűkülnek, egyre nagyobb szerepük lesz a pályázatok által megszerezhető pénzforrásoknak, e nélkül ma már igen nehezen tudnák a könyvtárak ellátni feladatukat.

A fentieket levetítve könyvtárunkra, az alábbiak állapíthatók meg:

- Nő a könyvtári szolgáltatásokat igénybe vevők száma
- Változnak az elvárások, új igények jelennek meg
- Új szolgáltatásokat kell (kellett) bevezetni (spirálozás, színes másolás, stb.)
- Egyre többen veszik igénybe az elektronikus információkat (korszerűsíteni szükséges a technológiát (hálózat, sávszélesség)
- Szükség van a munkatársak folyamatos képzésére, önképzésére, hogy meg tudjanak felelni a használók által elvárt igényeknek (tájékoztatás, minőségi szolgáltatás, új szolgáltatás, internet)
- Meg kell győzni a fenntartót, hogy a város lakóinak igenis szüksége van a könyvtári ellátásra, mivel működő forrásai nem teszik lehetővé a nagyarányú fejlesztéseket és más prioritásokat jelöl meg, ugyanakkor a könyvtári törvény kötelező feladatává teszi a könyvtári ellátást.

A célok és a fejlesztendő kulcsterületek meghatározása

Cél egy olyan könyvtárat működtetni, amely segíti a használókat és potenciális használókat abban, hogy eligazodjanak az állampolgári, a demokratikus jogi szabályozásban, biztosítsa számukra a dokumentumokhoz való hozzáférést (ODR) lehetőséget kell adni a helyi és országos információkhoz való hozzájutáshoz (a telematikai fejlesztések továbbvitelével). A dolgozók folyamatos képzésével, továbbképzésével megteremteni azt a tudásbázist, amellyel mindez lehetővé válik. A felhasználóképzés folyamatossá tétele.

Stratégiai terv, SWOT elemzés, önértékelés

Erősségek

A fejlesztést befolyásoló tényezők A Városi Könyvtár a nyilvános könyvtári ellátási rendszer része

- A lakossági könyvtári ellátás helye
- Része a város közművelődési, közgyűjteményi rendszerének
- A központi költségvetés támogatja az állománygyarapítást és a telematikai fejlesztéseket
- A város önkormányzata gondoskodik a könyvtár fenntartásáról
- A munkatársak döntő része szakképzett
- A dokumentumállomány folyamatos gyarapítása biztosított
- Megfelelő számú olvasói terminálok biztosítják az elektronikus katalógusok használatát az internetelérhetőség szolgáltatásként biztosított
- Saját és vásárolt adatbázisok - A könyvtár szolgáltatásai az interneten
- A rendezvények, vetélkedők, kiállítások az olvasás, az irodalom és a kultúra népszerűsítését szolgálják.

Gyengeségek

- Működési feltételek
- zsúfoltság, raktár hiánya
- A feladatokhoz szükséges tárgyi eszközök és technikai berendezések amortizációját nem követi állandó fejlesztés (anyagi erőforrások hiánya)
- A szakmai feladatok szinte kizárólag csak pályázati támogatásból lehetségesek
- A sokrétű tevékenységhez kevés a személyi feltétel
- A könyvtár mindennapjaiban kevésbé van jelen a marketing szemlélet
- A szolgáltatások elsősorban a jelenlegi könyvtárhasználók igényeire koncentrálnak.

Lehetőségek

- A könyvtár szerepe felértékelődik az uniós csatlakozás következtében
- A minőségi rendszer követelményeinek könyvtári alkalmazása
- Folyamatos pályázati aktivitás, az önrész vállalásának lehetőségével
- Csatlakozás a megyei közös katalógushoz
- A gyűjtemény új médiumokkal való gyarapítása
- Új célcsoportok megnyerése
- Új szolgáltatási formák bevezetése
- Az oktatás különböző szintjeinek és az élethosszig tartó tanulás feltételeinek a megteremtése
- A használókkal partnerkapcsolat kialakítása, az információ-visszakeresés.

Veszélyek

- A működési feltételek nem javulnak
- Az adminisztrációs kötelezettségek növekedése várható
- A fenntartó nem biztosít elegendő forrást a megnövekedő szakmai feladatokra, a technikai fejlesztésekre, működtetésükre, karbantartásukra
- Az információs technológia folyamatos fejlesztésének hiánya a teljes rendszer működését veszélybe sodorhatja
- Az időhiány az új technológiák és rendszerek készségi szintű elsajátítása érdekében
- Az állomány tudatos rongálása és a lopások számának növekedése.

Prioritások

- Könyvtári rendszerünk kompatibilitásának biztosítása a nemzeti információ technológiai rendszerhez
- A könyvtári infrastruktúra fejlesztése, integrált könyvtári rendszer alkalmazásának és a közös katalógus működtetésének feltételeként.

A Városi Könyvtár dolgozóinak szándéknyilatkozata

Szándékaink szerint:

- szolgáltatásaink mindig a felhasználók szükségletein alapulnak,
- arra törekszünk, hogy segítőkészek, szívélyesek legyünk, tiszteletben tartjuk látogatóink elvárásait,
- törekszünk továbbá a minőségi szolgáltatások nyújtására, a kollégák folyamatos képzésével is,
- közérdekű, közhasznú információkkal segítjük a város lakosságát,
- széles választékot kínálunk a legfrissebb könyvekből és egyéb dokumentumokból,
- biztosítjuk, hogy könyvtárközi kölcsönzés útján, a nálunk nem található dokumentumokat is olvasóink rendelkezésére bocsáthassuk,
- megfelelő arányban biztosítunk kölcsönözhető és OK-s könyveket a tanuláshoz, továbbképzéshez, szórakozáshoz, művelődéshez,
- időközönként kérdőíven kérdezzük meg a könyvtárhasználók véleményét szolgáltatásainkról, az intézményről, a kollégákról stb., azokat hasznosítjuk munkánk során,
- változatos, színvonalas programok szervezésével a művelődés, a kikapcsolódás helyszínévé tesszük a könyvtárat,
- kellemes környezetet biztosítunk felhasználóinknak az információkereséshez, a kölcsönzéshez, a tanuláshoz, a szabadidő eltöltéséhez,
- igyekszünk olvasóinkat, a város lakóit tájékoztatni a könyvtári és a városi programokról.

Fenti céljaink elérése érdekében

- sokoldalú, feltárt gyűjteményt alakítunk ki,
- a hagyományos könyvtári szolgáltatások mellett fejlesztjük számítógépes szolgáltatásainkat,
- részt veszünk a 7 évenkénti és egyéb továbbképzéseken, tapasztalatcseréken,
- fogadjuk más könyvtárak szolgáltatásait, s törekszünk közös szolgáltatások létrehozására.